

[Fuglsang.]

højtærede landbrugsminister har fremsat, for så vidt som det, hvad byggelånene angår, ganske svarer til de ændringsforslag, jeg på mit partis vegne stillede i fjor, men som dengang kun fik vore egne stemmer.

Derudover har det foreliggende forslag også ændringer med hensyn til jordkøbslånene. I og for sig burde disse forhøjelser ikke behøve nogen som helst motivering; de betyder jo ingen ændring i loven, intet brud på de principper, som hidtil har været gældende, men er en simpel ajourføring af satsene som forudsat i loven. Skal man se strengt på det — og det kan måske godt være nødvendigt, eftersom lånebeløbene i sig selv ikke er alt for rigelige — yder de endda kun delvis dækning for de prisstigninger, der har fundet sted.

Hvis vi går tilbage til finansåret 1954-55, var byggelånene dengang henholdsvis 52 000 kr. og 55 000 kr. Siden da er byggeomkostningerne steget ganske betragteligt: fra 1954 til 1955 med 4,3 pct. og i de følgende år med henholdsvis 4,1 pct., 2,2 pct. og nu sidst med 1,3 pct., alt i alt rundt regnet 12 pct. Det vil sige, at for virkelig at give dækning for prisstigningerne skulle lånene nu have været henholdsvis 58 500 kr. og 61 500 kr. og ikke som foreslået 1 500 kr. mindre.

Men dertil kommer, at i de samme år er rådighedsbeløbene ikke forhøjet, og det burde de jo have været, hvis der virkelig skulle være tale om en ajourføring. Jeg ved godt, at man heroverfor i hvert fald i en vis periode har kunnet fremføre det triste argument, at jordlovsudvalget ikke altid har brugt de midler, der stod til dets rådighed — således i 1957-58 kun 19 mill. kr. af de 25 mill. kr., der var til rådighed.

Nu behøver det ikke at betyde andet, end at de, der administrerer loven, ikke har været særlig ivrige efter at udnytte den forkøbsret, denne giver — om ikke for andre, så har det i hvert tilfælde vist sig at være til glæde for de største brug, som her har fundet et kærkomment argument imod forkøbsrettens nødvendighed.

Hvad grunden end kan være, viser det sig videre, at i de første år af lovens levetid, fra 1948 til 1956, brugte jordlovsudvalget kun ca. $\frac{1}{10}$ af de 100 000 ha, som det

fik tilbud om, og af disse brugtes endda op imod halvdelen til stamparceller.

Jeg ved godt, at der bliver sagt meget til forklaring af disse forhold. Jeg vil nævne en enkelt ting, som for øvrigt også har været fremført i dag, nemlig at der ikke skulle være det store antal ansøgere, som man ofte taler om. I virkeligheden er der jo flere ansøgere, end der er brug til, og desuden er der vel grund til at tro, at adskillige holder sig tilbage, til trods for at de er fuldt ud kvalificerede, idet de på forhånd betragter det som håbløst at indsende ansøgning.

En anden ting, som jordlovsudvalget gang på gang henviser til, er, at jorden er for dyr; og det er den. Men netop på den baggrund kan det måske give grund til eftertanke, at som nævnt halvdelen af den jord, man køber, bliver udlagt til stamparceller. Men i hvert fald må de høje priser motivere de ændringer i jordkøbslånene, som her er foreslået.

Endelig kan man vel næppe komme uden om, at der finder, man kan man vist godt kalde det en vis sabotage sted fra de private køberes side, og, som sagt, at jordlovene ikke administreres helt med den iver og effektivitet, som kunne være nødvendig.

Jeg vil gerne føje et par almindelige bemærkninger til min omtale af det foreliggende lovforslag.

Da man i fjor vedtog de nye kornlove, der i deres hele tendens var — som det er sagt stærkt fra husmandsside — en hjælp til de store landbrug på smålandbrugenes bekostning, blev det i nogen grad stillet husmandsbrugene i udsigt, at man til gengæld ville sørge for at gennemføre en mere smidig og mere effektiv administration af jordlovene. Det er imidlertid gået sådan, som det desværre så ofte går i lignende forhold, at den ene part, storbruget, fik sin kornordning, medens den anden part er så temmelig glemte. Det minder i høj grad om behandlingen af arbejderne, da man i sin tid tvang dem til at gå i arbejde på betingelser, de selv havde forkastet, og til gengæld lovede kontrol med priser og avancer. Arbejderne blev bundet til de påtvungne overenskomster, men det er ikke blevet til noget med kontrollen med priser